

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 7. Mart 2012
Sayı: 293

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İcra ve İflas Kanunu ile Aile Mahkemelerinin kuruluş, görev ve yargılama usullerine dair kanunda değişiklik yapılması hakkında ki kanun teklifi ektedir.

Gereğini Bilgilerinize Sunarım.

Av. Adnan KESKİN

CHP Denizli Milletvekili

TBMM İdare Amiri

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Aile			
Tarih:	04 Nisan 2012		E. No: 2/462	
Ysn. Üzm.	Baz. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
TBMM BAŞKANI				

GENEL GEREKÇE

İcra İflas Kanununun taşınır teslimi hükümleri arasında, çocuklar da buraya dâhil edilmiştir. Çocuğun teslimi yahut kişisel ilişkinin kurulması sırasında bir taşınır eşya misali, zorla bulunduğu yerden alınıp alacaklıya verilmesi kabul edilemez, söz konusu olan bir insan hatta daha çok korunması da gerekli olan çocuktur.

Çocukların zarar görmemesi amacıyla İcra İflas Kanununda gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Kanunda geçen “çocuk, nerede bulunursa bulunsun, ilam hükmü zorla icra olunur” ifadesi, İcra Müdürünün zor kullanma yetkisi, çocuk üzerinde gibi algılanmakta ve uygulanmaktadır. Dolayısı ile ilamların yerine getirilmeye çalışılması sırasında, çocukları yaralayıcı, psikolojilerini ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyici olaylar yaşanmaktadır. Bu nedenle İcra Müdürünün zor kullanma yetkisinin çocuk üzerinde değil de, borçlu üzerinde olduğunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Yine bu ilamların icrasında, uluslararası belgelerde düzenlenen “çocuğun üstün yararı” ilkesinin gözetilmesi gerekmektedir. “Çocuğun Üstün Yararı” ilkesinin önemi, çocuğu ilgilendiren her durumda ve her kararda mutlaka çocuk için mümkün olan en iyi çözüm yolunun tercih edilmesidir.

Bu ilamların icrasında yer alacak İcra Müdürünün yetkisi sınırlandırılmalı, uzmanların ise artırılmalıdır. İcra Müdürleri, uzmanların görüşleri doğrultusunda icrayı gerçekleştirmelidir.

İcra İflas Kanununa göre çocukların tesliminde yer alan uzmanlar, Sosyal Hizmet ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından gönderilmektedir. Bu uzmanların, Aile Mahkemesi Uzmanları tarafından görevlendirilmesi hem kırtasiyenin azaltılmasına, hem de daha düzenli hale gelmesini sağlayacaktır. Bu nedenle, uzmanların Aile Mahkemesinden görevlendirilmesi gerekmektedir.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların, icra masraflarının, durumu olmayan alacaklının, Adli yardım kapsamı dışında kalan masrafları Adalet Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, çocuk teslimine dair ilamın icrasında çocukların taşınır bir mal gibi algılanmalarını önlemek amacıyla 24 üncü maddeye yapılan atfı, 24 üncü maddenin ikinci fıkrasına yapılacak şekilde değiştirmek; ilamın icrasında icra müdürünün sahip olduğu zor kullanma yetkisinin çocuk üzerinde olmadığını belirtmek için borçlu üzerinde olduğunu vurgulamak ve ilamın icrasının her aşamasında, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Haklarının Uygulanmasına Dair Avrupa Sözleşmesi gibi uluslararası belgelerde yer alan, çocuğun yararının gözetilmesi gerektiği belirtilmek amaçlarıyla İcra İflas Kanununun 25 inci maddesinde değişiklik yapılmıştır.

MADDE 2- Madde ile, İcra İflas Kanununun 25/a maddesinin başlığını, 25/b maddesi ile uyumlu hale getirip Türkçeleştirmek; çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamın icrasında çocukların taşınır bir mal gibi algılanmalarını önlemek amacıyla 24 üncü maddeye yapılan atfı, 24 üncü maddenin ikinci fıkrasına yapılacak şekilde değiştirmek; ilamın icrasında icra müdürünün sahip olduğu zor kullanma yetkisinin çocuk üzerinde olmadığını belirtmek için borçlu üzerinde olduğunu vurgulamak ve ilamın icrasının her aşamasında, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Çocuk Haklarının Uygulanmasına Dair Avrupa Sözleşmesi gibi uluslararası belgelerde yer alan, çocuğun yararının gözetilmesi gerektiğini belirtmek amaçlarıyla İcra İflas Kanununun 25/a maddesinde değişiklik yapılmıştır.

MADDE 3- Madde ile, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamın icrasında çocukların mağdur duruma düşmemesi, psikolojik olarak kötü yönde etkilenmemeleri için icra sırasında görev alan icra müdürünün yetkisi daraltılarak icra hukuku prosedürünü yerine getirmekle sınırlanmış, uzmanların yetkileri ise artırılmıştır. Mevcut durumda, çocukların isteksiz olması dikkate alınmadan veya alacaklı ile borçlu arasındaki münakaşanın çocuğu kötü yönde etkilemesi düşünülmeden icra müdürlerinin ilamların icrasını zorla gerçekleştirdikleri ve bu nedenle çocukların psikolojilerinin alt üst olduğu görülmektedir. Bu durumun önüne geçebilmek amacıyla uzmanların görüşü doğrultusunda icra müdürünün icrayı gerçekleştirmesini sağlamak için İcra İflas Kanunu madde 25/b de değişiklik yapılmıştır. Böylece artık uzman hal ve vaziyetten icranın gerçekleşmesini mümkün görmüyorsa icra müdürü icrayı gerçekleştirmeyecektir.

Mevcut durumda uzmanlar, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından görevlendirilmektedir. Ancak bu uygulama ile icra dairesi ile Kurum arasındaki yazışmalar nedeniyle görevlendirme dolayısıyla da ilamların icrası gecikmektedir. Bu durumun önüne

geçmek için bu uzmanların yargı çatısı altında yer alan aile mahkemelerinde bulunan uzmanlar arasından görevlendirilmesi yönünde İcra İflas Kanunu madde 25/b de değişiklik yapılmıştır.

İlamların icrası çocuğun bulunduğu yerde gerçekleştiğinden uygulamada alacaklı çocuğunu görebilmek için çeşitli masraflara (harçlar, vekalet ücreti gibi takip giderleri; taksi ücreti gibi masraflar) katlanmaktadır. Ancak geliri düşük olan kişiler bu masrafları karşılayamadıkları için zamanla çocuklarını görmekten vazgeçmektedirler. Bunun sonucunda hem alacaklı çocuğundan, hem de çocuk anne ya da babasından mahrum kalmaktadır. Bunu önlemek için, İcra İflas Kanunu madde 25/b ye, yoksulluk tanımı içerisine giren kişilerin adli yardım kapsamı dışında kalan masraflarının Adalet Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanacağı yönünde bir hüküm eklenmiştir.

MADDE 4- Madde ile, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasında görev alacak uzmanların aile mahkemeleri bünyesinden görevlendirilmesi nedeniyle burada çalışan uzman sayısının artırılması ve aile mahkemesinde görev alan uzmanların görevlerine ek yapılması amacıyla 4787 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmıştır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

**İCRA VE İFLAS KANUNU İLE AİLE MAHKEMELERİNİN KURULUŞ, GÖREV VE
YARGILAMA USULLERİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 25- Çocuk teslimine dair olan ilam icra dairesine verilince icra memuru 24 üncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı şekilde bir icra emri tebliği suretiyle borçluya yedi gün içinde çocuğun teslimini emreder. Borçlu bu emri tutmazsa icra müdürünün borçlu üzerinde ölçülülük ilkesi çerçevesinde kullanacağı zor kullanma yetkisi çerçevesinde çocuk nerede bulunursa bulunsun ilam hükmü icra olunur.

Çocuk teslim edildikten sonra diğer taraf haklı bir sebep olmaksızın çocuğu tekrar alırsa, ayrıca hükme hacet kalmadan icra müdürünün borçlu üzerinde ölçülülük ilkesi çerçevesinde kullanacağı zor kullanma yetkisi çerçevesinde, çocuk alınıp öbür tarafa teslim olunur.

Çocuk teslimine dair ilamın icrasının her aşamasında çocuğun yararı gözetilir.”

MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 25/a maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamın icrası

MADDE 25/a- Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam hükmünün yerine getirilmesi talebi üzerine icra memuru, küçüğün ilam hükümleri dairesinde lehine hüküm verilen tarafla kişisel ilişki kurulmasına mani olunmamasını; aksi halde ilam hükmünün zorla yerine getirileceğini borçluya 24 üncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı şekilde bir icra emri ile tebliğ eder. Bu emirde ilam hükmüne aykırı hareketin 341 inci maddedeki cezayı müstelzim olduğu da yazılır.

Borçlu bu emri tutmazsa ilam hükmü, icra müdürünün borçlu üzerinde ölçülülük ilkesi çerçevesinde kullanacağı zor kullanma yetkisi çerçevesinde yerine getirilir. Borçlu alacaklının şikayeti üzerine ayrıca 341 inci maddeye göre cezalandırılır.

Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamın icrasının her aşamasında çocuğun yararı gözetilir.”

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 25/b maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 25/b- Çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrası, icra müdürü ile birlikte aile mahkemesinin bulunduğu yerlerde aile mahkemesi bünyesinde, aile mahkemesi bulunmayan yerlerde ise en yakın aile mahkemesi bünyesinde psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı veya çocuk gelişimcisi unvanlarıyla görev alan bir uzmanın hazır bulunması suretiyle yerine getirilir.

Çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrasında icra müdürünün yetkisi icra hukukuna ilişkin icra emri gönderilmesi, tutanak tutulması ve sair prosedürün uygulanması ile sınırlıdır. Bu ilamların icrasında borçlu ve çocukla iletişim kurma görevi uzmana aittir. Bu görev kapsamında; uzman ilamın yerine getirilmesinin sevgi ve saygı ortamında olmasını sağlamak için gereken önlemleri alır, çocuğu teslim etmekte direnen borçluyu çocuğu teslim etmeye ikna etmeye çalışır, alacaklı, borçlu ve memurlara icra gerçekleşirken çocuğa karşı nasıl bir tavır takınacaklarını açıklar, alacaklı ve borçlu arasında yaşanabilecek gergin ortamdan çocuğu uzak tutmaya çalışır ve çocuğu bu ortama psikolojik olarak hazırlar.

İcra müdürü öncelikle uzmanın görüşü doğrultusunda icrayı gerçekleştirir. Uzman, icra sırasındaki hal ve vaziyetten çocuk tesliminin veya çocukla kişisel ilişki kurulmasının o anda yapılamayacağı kanaatindeyse, icra müdürü, uzmanın görüşünü yazılı hale getirerek icrayı o anda gerçekleştirmez.

Kendisi ve ailesinin geçimini önemli ölçüde zor duruma düşürmeksizin çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilâmların icrası için gereken masrafları kısmen veya tamamen ödeme gücünden yoksun olan alacaklının adli yardım kapsamı dışında kalan masrafları Adalet Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

MADDE 4- 9/1/2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı” ibaresi “ikişer psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı ve çocuk gelişimcisi” şeklinde değiştirilmiştir.

“4. 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 25/b maddesi uyarınca çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasında görev almak,”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.